

ZGODNJA DANICA

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrlet leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrlet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani, 12. vinotoka 1883.

List 41.

Okrožnica sv. Očeta papeža Leona XIII,
častitljivim patrijarhem, primatom, nadškofom in škofom
vesoljnega katoliškega sveta, ki so v milosti in občestvu
z apostolskim prestolom.

Častitljivi bratje!

Pozdrav in apostolski blagoslov!

(Dalje.)

Koliko da ta molitev izdaja in pomore, se je čudovito pokazalo tudi v šestnajstem stoletju, ko so neštivilne Turške drubali hotele spraviti skoraj vso Evropo pod jarem prazne vere in barbarstva. Ob tem času je sv. papež Pij V, ko je bil vžgal kerščanske kneze za varstvo občnega blagra, najpoprej z vso gorečnostjo hrepenel, da bi najmogočniša Mati Božja, prošena po molitvi sv. rožnega venca, kristijanom prišla na pomoč. Gledala sta iste dni nebo in zemlja gotovo čudovit prizor, ki je obrnil na-se misli in čutila vseh ljudi. Na eni strani so verniki neprestrašeno pričakovali sovražnika ne daleč od Korintskega zaliva, pripravljeni kri in življenje darovati za blagor vere in domovine; na drugi strani je pa v molitvi zbrana četa orožja Marijo na pomoč klicala, Marijo pozdravljala z molitvijo rožnega venca, da naj Ona vojskujočim dodeli zmago. Naprošena Gospa je pomagala; ker v morski bitki pri Lepantu je kerščansko brodovje brez velike lastne izgube veličastno premagalo, sovražnike razperšilo in potolklo. Zato je ukazal ta sveti papež, da naj se v hvaležni spomin na prejeto dobroto obhaja vsako leto v dan te zmage praznik v čast Mariji Zmagovalki in papež Gregor XIII mu je dal ime praznik rožnega venca.

Na enaki način se je v minulem stoletju, enkrat pri Temešvaru na Ogerskem, in drugič pri otoku Kerfu, zadobila slavna zmaga nad Turki, in sicer ob Marijinih praznikih ter po opravljeni pobožni molitvi rožnega venca. To je nagnilo Našega prednika Klemen XI, da je zapovedal, naj se Mariji v čast praznik rožnega venca obhaja vsako leto slovesno po vesoljni cerkvi.

Ker se odtod spozna, da je ta molitev presveti Devici tako zelo draga, in da posebno pripomore k obrambi cerkve in kerščanskega ljudstva, k zadobitvi splošnih in poedinih dobrot božjih; ni čuda, da so jo slavili in povelicevali tudi drugi predniki Naši. Takó

je terdil Urban IV, da vsak dan po rožnem vencu kristijanom dotekajo dobrôte. Sikst IV je rekel, da je ta molitev Bogu in Mariji devici v čast, ter sposobna, da se ž njo odvernejo svetu pretéče nevarnosti; in Leon X, da je postavljena nasproti krivovercem in zanétenim krivoverstvom; Julij III jo pa imenuje kiné Rimske cerkve. In sv. Pij V tako-le govori: Ko se je ta molitev razširila, jeli so verni, užgani po teh premišljevanjih in goreči od teh prošnjá, spreminjati se nenadoma v druge ljudi, temá krivoverstev se je poizgubila in luč kerščanske vere je zasvetila. Slednjič pravi Gregor XIII: rožni venec je vpeljal sv. Dominik, da se potolaži jeza božja, in da se doseže priprošnja Marije Device.

Táko mišljenje in izgledi Naših prednikov so nas nagnili, da se nam zdi prav primerno, naj se ukažejo zdaj iz istega namena slovesne molitve, da zadobimo klicaje visoko Devico z rožnim vencem, enako pomoč v stiskah od Jezusa Kristusa Njenega Sina. — Vi poznate, častitljivi bratje, dolgotrajne težave in hude boje sv. cerkve. Kerščansko pobožnost, lepo vedenje, še celo vero, ki je največje dobro in začetek vseh drugih čednosti, vidimo dan za dnevom v večji nevarnosti. Poleg tega Vam tudi ni neznan naš težavni stan in razne naše nadloge, temuč Vaša ljubezen stori, da jih tako rekoč z Nami čutite. Najbolj žalostno in bridko je pa, da toliko duš, odkupljenih s kervjó Jezusa Kristusa, kakor od vertinca zaslega veka zgrabljenih, stermoglavo v pregrehe páda in v večno pogubljenje dère. Zato danes pomoč od zgoraj ni nič manj potrebna, kakor ob času, ko je veliki Dominik, da bi se zacelile splošne rane, vpeljal zdravilo Marijnega rožnega venca. On je pa spoznal po nebeškem razsvetljenju, da proti zlu njegovega časa ni gotovejega sredstva, kakor da se vernejo ljudje h Kristusu, ki je pot, resnica in življenje, in sicer s pogostim premišljevanjem blagrov, ki so nam došli po Njem; in da se poslužujejo one Device, kateri je dano uničiti vsa krivoverstva, kot priprošnjice pri Bogu. Zato je on vredil molitev sv. rožnega venca, da se versté zaporedoma skrivnosti našega izveličanja, in med ta premišljevanja je vdejan tajnosten venec, spleten iz angeljevega češčenja, in vložena je molitev k Bogu in Očetu našega Gospoda Jezusa Kristusa. Iskajóč tedaj za podobno zlo enako zdravilo, ne dvomimo, da bo ravno tista molitev, vpeljana od onega preblaženega

moža v tako velik prid katoliškemu svetu, največ izdala, da se polajšajo našega časa nezgode. (Konec nasl.)

Kelih v liturgijski rabi.

(Po V. L. — P. Hrisogon M.)

1. Beseda „kelih“ prihaja od gerške besede „kylx“, „kyle“, ktera je v lepi gerščini pomenjala čašico cveta. Pozneje so ž njo zaznamenjevali posode in posodice, podobne cvetni čašici (naš zvonček — campanula). Od todi je tudi v liturgiki ime kelih. Vzhodnji ss. očetje in cerkveni pisatelji pogostoma imenujejo kelih potérion hágion, mystikón, basilikón, sotérion itd. Zapadni rabijo imena: vas mysticum sanguinis Domini portator, calix sacrificialis.

2. V liturgiki pomeni beseda kelih okroglo posodo na večem stalu in podnožju, ki se rabi pri sv. maši. Gledé na to vzvišeno rabo želí Cerkev v svojih odredbah, da bodi gornji del (kupa, čaša) zlat ali pozlačeno sreberno. Stalo in podnožje moreta biti tudi iz druge kovine.

3. V najstarejšem času so bili kelih iz raznih tvarin ter raznih podob. Tako se še dandanašnji v Genovi hrani kelih, o katerem pravi staro poročilo, da se ga je posluževal pri zadnji večerji sam Gospod. Kelih ta, imenovan „sacra catina“, ima šestoglati podoba in je steklen. Podoben kelih iz srebra, o katerem je izročilo taisto terdilo, hranil se je v Jeruzalemu do 7. stoletja. V preganjanjih so rabili kristjani lesene kelihe. Quondam sacerdotes ligneis calicibus utebantur, velí sv. Bonifacij gledé prvih 3 stoletji. Sv. Jeronim, kakor pišejo istodobni pisatelji, je rabil kelih iz bele persti (terra cotta). Tudi plivice božje mizice, patene) so iz stekla; teh je de Rossi veliko našel v katakombah; poročajo, da v onem času so bili kelih iz taiste tvari. Da so v času preganjanja imeli zlatih kelihov, kaže ravnanje sv. Lovrenca, ki je vse dragoceno posodje dal siromakom; v to posodje pa spada v prvi vrsti kelih. Po preganjanjih, zlasti pod Konštantinom, se je rado tako ravnilo. Tako je, da omenimo en primér, vradnik pod Julijanom odpadnikom, ki je na njegovo povelje imel opleniti cerkev v Antiohiji, začuden zaklical: „Glej, v kakošnih dragocenih posodah se časti sin Marijin!“ Pozneje, počenši od 7. stoletja, so imeli sreberne ali zlate kelihe; njih rabo je poterdila Cerkev sè svojo liturgično naredbo.

4. Velikost kelihov je bila po časih, v raznih časih razna; Cerkev je zmeraj želela, da velikost in težkost se ravna po liturgični praktičnosti. Veliki oni kelih, ali bolj rečeno, velikanski, iz srednjega veka se nimajo imeti ko posodje za liturgično rabo, ampak ko votivni (obljubni) darovi cerkvam.* K temu gre šteti one tri kelihe iz suhega zlata v Moguču (Mainz), kateri so se hranili v katedralni zakladnici. Najmanjši, škofov, je imel 18 mark zlata teže, kelih in njegova plitvica sta bila okrašena s prelepimi biseri. Druga dva nista bila v službi, ker sta bila visoka čez pol metra, ter imela ob straneh po dva ročaja. Sama kupa (čaša) je bila perst debela. Ti kelih so bili darovani od nadškofa Willegisa.

*) En tak neprimerno velik kelih je pri sv. Frančišku na slovenjem Štajarskem, težak, da sem ga komaj vzdignil s obema rokama. Darilo je velikodušne cesarice Marije Terezije jezuitskemu samostanu, ki je tamkaj obstajal (ako mi je bilo prav povedano). Hranijo se tudi silno težki dragi paramenti, ki niso za slaba perssa. Mnogim bi bilo vstreženo, ko bi cerkveni kteri večak natančneje popisal one dragotine, na ljubo cerkveni umetnosti.

5. Počenši od Konstantina Vel. dobivamo po cerkvah kelihe velike vrednosti. Zlasti se je čuditi delom v srebru in zlatu, prihajočim iz srednjega veka, kakoršnih dandanašnja umetnost ne vzmore. Veliki, okrašeni z liki (podobami), so silno lepi iz te dobe. V srednjem veku in pozneje so jim rekli „calices immarginati.“ Prekrasni so tudi liki, narejeni na teh kelihih. Večinoma kažejo Zveličarja v podobi dobrega pastirja. En drugi je, iz srednjega veka, ki ima operse Odrašenikovo; v roki ima bukve življenja, na bukvah pa A(lpha) in O(mega). Slike té večaki ne morejo prehaliti. Razen teh slik so še druge: zgodbe iz terpljenja in smerti Gospodove, zadnja večerja, kruh angeljski. Verhu tega je v starejših obljubnih cerkvah najti tudi slik iz življenja Marijinega in mnogih svetnikov. Zlasti pogostoma boš videl na podnožju kelihov lik labuda (pelikana), kateri skrivnostno kaže neizmerno ljubezen, človeštvu skazano v daritvi nove zaveze. Enako lep je tudi oni simbol (skrivnostna podoba), ko angelj nosi kupo v znamenje, da Gospod je tisti pomočnik, kateri množi milost kerščanskih v sv. kerstu posvečenih duš.

6. Poprej se je veliko razpravljalo o podobi kelih pri zadnji večerji. Ni pomišljati, da bi se Gospod ne bil deržal navade svojega časa. A še le tedaj, ko je bil kelih vversten v liturgijsko posodje, je dobil od cerkve vstanovljeno podobo. Stari pisatelji cerkveni so po pravici pisali, da veliki četertek je „calicis Domini dies natalis.“ S cerkvenimi določili je dobil kelih vzvišenejši pomen. Cerkev ga je vernim kazala ko „nosivca“ prave Gospodove kervi pod podobo vina. Vérni so ga zmeraj častili in spoštovali. Zavoljo tega je cerkev odločila že v najstarejši dobi, da kelih blagoslovljaj škof, da se ga svetovnjak ali klerik nižega reda ne dotikaj, ter da izgublja cerkveno posvečenje, ako se rabi v kak drugi namen.*

7. Dasiravno so v stari cerkvi rabili en „calix“, so vendar v teku časa kelihom dajali druga imena. V starejših spominikih cerkvenih beremo: a) calix missae, t. j. kelih, ki služi le pri mašah; b) ciborium, t. j. kelih, ki služi le za posvečene delce (particulae), calix baptizmalis, t. j. kelih, v katerem se je dajalo novokerščenim mleka in medu.

8. Razun teh kelihov so imenovani začenski od papeža Gregorija II „calices ministeriales.“ To so bile svete posode, v podobi mašnega kelih z dvema ročkoma, v navadi ondod, kjer se je sv. obhajilo delilo pod obema podobama. Rabila se je tudi „fistula eucharistica“, cevka, s katero se je serkala sveta Kri. Te cevi so bile navadno zlate ali sreberne; liturgična arheologija pozna tudi steklene. Tak ministerialni kelih ima še zavod Wilten na Tirolskem. Ta kelih ima vtisnjenih 35 zgodb iz stare in nove zaveze. V veliko škofijah je šega še zdaj, da se v dan sv. Janeza apostola iz posebnega ministerialnega kelih daje blagoslovljeno vino vernikom, z besedami: „Bibe amore S. Joannis.“ Taisto je še na Hervaškem, le s tem razločkom, da se vino blagoslovlja. Ta navada je v zvezi z imenovano rabo starega služnega kelih.

9. K kelihu spada plitvica. V zapadni cerkvi ji pravijo, „patena“, od glagola patere, odpert biti. V gerškovzhodnji liturgiji ima ime diskos (skledica). Podoba ima krožnikovo. Cerkev je zapovedala, da patena bodi iz iste kovine, kakor kelih; torej po vsaki ceni pozlačena. Patena se blagoslovlja, kakor kelih.

*) Cerkvéniki so v tem preveč liberalni (prederzni). Da bi se jim toliko dopuščalo, kolikor sem sam videl, ne gre. V deveti deželi na Slovenskem je stala latvica lactis in ara Dei, itd.

10. Kelihu je podoben delnik (ciborium). Besedo ciborium izvajajo nekteri iz gerške besede kyborion = verč. Drugi iz besede kybótion, s to besedo so cerkveni očetje imenovali skrinjo zaveze, ali barko Noetovo. Ciborium je veči kelih, v katerem se hranijo posvečeni delci za sveto obhajilo vernim. Taisto ima zavoljo tega pokrov, pokriti s plajščičem. V najstarejšem cerkvenem času so se ss. delci hranili ali v dragih svilenih omotah, ali v posebnih posodicah, golobicam podobnih. Taka posoda je visela v svetišču, imela je vratca na herbtu. V njo se je devala druga posoda (zlata ali sreberna) s ss. delci. Pozneje so imeli namesto golobic stolpiče. Bili so iz zlata, srebra, ali kake druge kovine; mogli so jih tudi nositi. V dobi preroda (renaissance) dobila so ciboria podobo, ki jo imajo še zdaj.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Pozdrav

prečast. gosp. Janezu Urbančku, novemu dekanu in župniku Ternovskemu o njegovem prihodu v faro.

1.

Pastirja fara je zgubila,
Točila žalosti solzé;
Pa žalost je sedaj minila,
Veselo zopet je serce.

2.

Sedaj ni fara več sirota,
Ker prišel čedi je vodnik;
Poslala Božja ga dobrota,
Da bo nam oče, učenik.

3.

Farani Vas se veselimo,
Pozdravljamo Vas radostno,
Iz dna sercá Vam zdaj želimo
In kličemo navdušeno:

4.

„Naj Bog Vas dolgo nam ohrani,
Delite srečo nam in mir;
V ljubezni bomo mi Vam vdani,
Hvaležni Vam, o naš pastir!“

5.

Ovčic nobene ne zgubite,
Ko prišel bo vstajenja dan;
Seboj nas takrat pripeljite
V kraj rádoti — na desno stran.“

Janez Bilc.

Iz Horjula, 10. t. m. Preteklo nedeljo smo imeli veliko mašo z vso slovesnostjo že zaradi bratovšine živega roženkranca, ki je bila pri nas ponovljena l. 1852 in šteje še živih bratov in sester 1954, in pa letos tudi še prav posebno zaradi povelja svetega Očeta, ki so v okrožnici do škofov po vsem svetu naročili, da naj se praznik roženkranske Marije Device obhaja prav slovesno, da po njeni priprošnji dobimo v svoji revii spravo in prijaznost pri njenem Božjem Sinu. Obhajali smo ob enem tudi god našega svetlega cesarja, in sicer letos še z večjo slovesnostjo, v spominu, da so naši soseski z lepim darom za požarno brambo še posebej dobrotljivega se skazali. Streljanje je spremljalo imenitnejši dele svete maše, ki so jo imeli preč. gosp. kanonik Andrej Zamejic, kteremu sta stregla vis. čast. gosp. prof. J. Marn in domači gosp. župnik Fr. Dolinar. V

pridigi pred mašo so pa preč. gosp. J. Marn, naš nekdanji kaplan, ki že 26 let hodijo pomagat pri duhovnih opravilih, lepo poslavlili Mater Božjo roženkransko, drugo Evo, po kateri nam dohaja toliko milost, in ktera se z nami vred vojskuje zoper hude sovražnike svete Cerkve. Tudi popoldne so gospodje slovesno molili veseli rožni venec in lavretanske litanije pri lepem marmelnatnem bratovskem altari živega roženkranca. Oh kako veseli bi bili, ko bi vsako nedeljo in vsak praznik imeli, kakor to nedeljo, po dve duhovni opravili! Kdaj bomo že dobili duhovnega pomočnika?

V Stari Loki je bilo rožensko nedeljo prelepo opravilo, ki je veljalo novim zvonovom, kakor tudi za devnemu prazniku sv. rožnega venca, „svetemu, mescu.“ in sedanjim okolišinam. Lepoglasni, umetno vbrani, častitljivo pojoči čveteri novi zvonovi, delo gosp. Samasovo, so že v soboto ob 3 med mogočnim streljanjem napovedovali prelepi praznik in naslednjega dneva slovesnost. Starološki fantje so tako ginljivo priterkavali, da je bilo res veselje poslušati. V praznik sam je preč. gosp. dekan imel prav slovesno sv. mašo. Preč. nunski gosp. oče in čč. oo. kapucini so pripomogli domačim gospodom z gosp. Lor. Rozmanom vred, da je bilo več ss. maš in častitljiva azistencija. Ta dan, kakor v obletnico posvečevanja, ali cerkveni sejim, imajo namreč fantje še posebej zase sv. mašo, in dekleta svojo zase. Cerkev je bila to leto po mnogi skerb-ljivosti preč. gosp. dekana od zunaj in od znotraj vsa prenovljena in olepšana, kakor da bi se hotla lepo napraviti za vredno sprejetev novih, res prelepih zvonov. Veliki mlaji po več krajih razstavljeni so stali še o. l. undan, ko so bili pripeljani novi zvonovi. Veliko opravilo se je pričelo ob 9, ktero je sklenila zahvalna pesem, ob enem zaradi bivšega cesarjevega godú, in darovanje za nove zvonove in cerkvene potrebe, ktero je s popoldanskim vred dalo čez 300 gld. Pridigal je eden prijatelj gosp. dekana. Popoldansko opravilo je obsegalo med blagoslovoma molitev rožnega venca in pete litanije in darovanje. Med darovanjem dopoldne in popoldne so pridni pevci prav lepo peli pesem o Staroloških zvonovih: „Zvonovi zvonite itd. (Gl. št. „Dan.“ 39), kteri so imeli napeva od dveh mojstrov. Ta mesec so primérne za vérnike rožnovenške obravnave in tvarine o novih zvonovih se pogosto rabijo; zato utegne spoštovanim čitateljem postreženo biti, ako govor tega dneva tukaj naslédva.

Novi zvonovi v Stari Loki. Mariji posvečeni mesec in rožnovenška molitev.

Pojte Gospodu novo pesem;
njegova hvala se razlegaj
v zbirališu svetih. Ps. 149.

„Pojte Gospodu novo pesem,“ opominja kraljevi pesnik. Te besede naj danes veljajo novim zvonovom; sej na vsakem je križ Gospodov, tedaj Gospodu Zveličarju vi novi zvonovi hvalo pojte, kakor tudi pesem opominja:

„Zvonovi zvonite
Gospodu na čast!“

Pojte vi posvečeni zvonovi na višavi novo, ne navadno pesem in hvalo iz raznih ozirov: novo pesem, ker vi zvonovi na novo gospodujete nad tem častitljivim svetiščem; ker je danes osemnajsta obletnica cerkvenega posvečenja pričujoče, od znotraj in od zunaj vse olepšane cerkve sv. Jurija; ker je spomin in praznik sv. rožnega venca in njegove bratovšine; ker se obhaja zahvala zaradi cesarjevega godú, in še posebej, ker je zdaj mesec, ki so ga sv. Oče papež posvetili Mariji rožnovenški to leto.

Kje pa naj se glasi hvala Gospodova? „V zbirališu svetih,“ pravi psalmist. In kdo imajo biti ti „sveti“? Ne drugi, kakor vi verniki; sej k temu tudi z Davidom vred vas pesem budi rekoč:

„Vse serca zbudite
Za čednosti rast!“

Čednost tedaj naj raste, naj se razširja po vsi duhovniji; k temu naj pripomorejo tudi novi zvonovi, to je njih naloga, njih namen: vsa Fara naj bo muzica in „zbirališe svetih.“

Ker so pa sv. Oče papež Leon XIII 1. sept. t. l. tudi v nekakem pomenu zazvonili vesoljnemu svetu in na zvon sile udarili ter tekoči mesec za našo pomoč Mariji posvetili, in ker so premilostni gosp. knez in škof zapovedali, da naj to nedeljo duhovni v pridigah pojasnujejo pomen in imenitnost sv. roženkranca ter verne k pridnemu obiskovanju pobožnih opravil spodbujajo; torej naj se vaši zvonovi združijo s sv. rožnim vencem, iz česar naj za vaše dušne potrebe izvira sladko blagoglasje. Novi zvonovi in rožni venec — pri tem se s svojim današnjim premišljevanjem nekoliko pomudimo. —

Na prvo vam, spoštovani Staroločani, srečo vošim, čestitam, ker ste s prizadevanjem in pod vodstvom preč. gosp. dekana tako častitljivo zvonilo napravili in povzdignili častno ime svoje duhovnije. Skušali ste pred nekaj tedni dalj časa sami, kako otožno je brez postenega in lepega zvonila pri cerkvi, ker ubila sta se bila dva zvoná in med vlivanjem novih vam je le en sam majhen še visel v zvoniku. Jest pa bi vam mogel še kaj več povedati o taki otožnosti. Popotval sem namreč pred kaj leti po Egiptu in pozneje po Palestini in Siriji in mislite si, kako je to dolgočasno, ko človek po več dni ne vidi nobenega zvonika, ne sliši nobene ure biti na zvon, nobenega zvoná ne zvoniti. Pa še več. Bilo je pred veliko sto in sto leti enako tudi pri nas. Stal je Lobnik, stal Kamnitiuk in Osolnik; ni pa bilo viditi nobene cerkve, nobenega zvonika, ne slišati kacega zvona — ne blizo ne daleč. Blizala se je nedelja, pa nobeden za-njo ni vedil, nobeden ni delopusta zvonil, nobeden od dela ne nehal, nobeden ni semanjega oblačila oblekel — sej so ga tudi javaljne imeli, — noben zvon jih ni klical k službi Gospodovi. Živel so kakor živinčeta in umirali kakor take, — ni jim klenkal mali zvon o smerti, ne zvonilo jim skupno k pogrebu in večnemu miru; ker nikogar ni bilo, da bi jih bil učil večnih resnic in povedal, kaj je človek, od kod je, zakaj je, kaj ga čaka po smerti?

Kako vse drugač je pa zdaj, ko je zasvetila luč sv. vere, ko vas zvonovi z doma kličejo v hišo Gospodovo ter slišite in zveste vse, kar je človeku potreba za večno njegovo srečo, pa tudi za časno. In kako še posebej veseli in srečni ste zdaj ravno, ker ste napravili tudi še nove, tako častitljive in prelepe doneče zvonove, ki vas bodo v cerkev klicali, vabili k molitvi, žalovali za vami o smerti in vas spremljali k večnemu pokoju.

Ljubezen do zvonov je človeškemu sercu, djál bi, prirojena. Že otročiči radi žvenkljajo in zvonijo, vsak človek posluša rad zvonove, bodi si mlad ali star! Že naj starodavniši narodi so nekako zvonilo in zvenčanje imeli, če tudi ni bilo tako lepo in častitljivo, kakor je zdaj med keršanstvom. Nekako žvenkljanje n. pr. so imeli nekdanji Egipčani, davno pred Kristusovim rojstvom. Tako tudi Izraelci — v tempeljnu pri božji službi. Obleka velikega duhovna pri judih je imela polno zvončkov razobešenih ob robéh. Tako obleko je veliki duhoven Aron imel v dan velike sprave. In res čudno, da tudi pogani uaj bolj divji so sprejemali

podobne šege, in imajo jih še dandanašnji. Sploh so pogani veliko naukov, kakor tudi marsikaj šeg in opravil ohranili iz izvirnega razodenja Božjega, — se vé, da vse je pokaženo. Ravno undan je naš rojak gosp. misijonar Jož. Buh, ki se je bil vernil za malo časa na Kranjsko, med drugimi vražarskimi rečmi od amerikan-skih divjih Indijanov razkazoval tudi obleko, nekoliko podobno naši mašni albi, in na tej obleki je bilo polno nekakih žvenkulj in ropotulic razobešenih; v to obleko se je napravil Indijan, kadar je hotel svoje divjaške vraže in šege skazovati. (Kadar pa se Indijan spreoberne, mora tako šaro misijonarju oddati, da ga več ne moti. Naš rojak Nace Tomazin je tacih reči celo vrečo nabral, ktere je gosp. misijonar Jož. Buh gredoč v Evropo seboj vzel in pred svojim odhodom v Ameriko oddal v neki napravi na Tirolskem.)

Podobne zvenčanja se nahajajo tudi pri družih poganskih narodih, pri Gerkih, Rimljanih itd.; vendar veči in častitljivi zvonovi še niso bili znani, take napravljati je začelo še le keršanstvo. Škof Pavlin v Noli na južnem Laškem ob ognjometnem hribu Vezuv-u, okrajine Kampanije, je v 5. stoletji prvi začel rabiti veči zvonove pri cerkvi, da so ljudi klicali k službi Božji. Zato so zvonove začeli častitljivo tudi blagoslavljati, posvečevati, s sv. oljem in sv. krizmo maziliti, ali kerševati.

(Konec prih.)

Iz Dovjega, 24. septembra. (Konec.)

Pridiga pri pogrebu preč. gosp. Ant. Furma-her-ja 5. sept. 1883 na Dovjem.

3. Njih dela gredo za njimi. — Od teh, upam, so imeli ranjki gospod veliko, zato se tudi smemo nadjati, da je bila njih sodba milostljiva, ker jih je sodil on, ki bo vsakemu poplačal po njegovih delih in ki tudi kozarec merzle vode brez plačila ne bo pustil. — Blagor ranjkemu gospodu, ker so skerbeli za dobre dela v svojem življenji; zdaj se povračujejo. Mi smo jih spremili le sem do cerkve in jih bomo potlej še do groba; ali dobre dela, te pa so šle z njimi in za njimi, da so govorile pri sodbi za nje. In ker so naj imenitniši dobre dela: molitev, post in miloščina, pogledjmo kako je bilo v tej trojni zadevi z ranjkim gospodom.

a) Kar molitev zadeva, moramo vsi pripoznati, da toliko, kakor ranjki gospod, ni kmalo kdo molil. Vsaki dan po zimi in po letu so že ob štirih gotovo bili pokonci in do sv. maše (ob 6 ali 7) niso nikoli družega delali, kakor molili. Tudi po dnevu so imeli svoje ure za molitev odločene; ob času hude ure so neprenehoma molili, in če je huda ura po noči nastala, so vstali in niso šli pred k počitku, dokler se vihar ni polegel. — Bili so res in v pravem pomenu mož in prijatelj molitve. Pa ne samo ustmeno molitev so molili, ampak zvesto, počasi, s premislikom (večidel po eno uro ali tudi več) za premišljevanje odločili. Imeli so za vsaki dan skoz dva mesca pisanje premišljevanja, ktere so sami iz cerkovnih očetov in imenitnih ascetov zložili in spisali. In te premišljevanja so vsako leto 6krat ponovili. Iz njih veje pravi keršanski in spokorni duh in marsikterega bi utegnile k večji gorečnosti, pobožnosti in spokornosti vneti.*)

Kar zadeva post, to je zatajevanje in krotenje telesnih počutkov in lastne spačene volje, so bili tudi lepi izgled ne samo svojim farmanom, ampak tudi nam duhovnom. Odlikovali so se posebno v zmernosti in treznosti. — Odkar so v pokoj stopili, niso navadno

*) Morebiti bi jih hotla „Danica“ svojim bralcem v oddelkih prinašati? Pisat. — Prav z veseljem, ker to bi bilo za vse močno koristno. Prosimo torej začetka prej ko je moč. Vred.

nič večerjali, ali k večjemu par žlic juhe. Vina so navadno pili o poldne maslic in za malico pol maslica, in še to vedno z vodo mešano. Pri večih pojedinah so pač en kozarec več pili, ali čez polič jih nihče ni mogel pripraviti. Zavoljo tega so pa tudi tako starost dočkali, malo jim je namreč še manjkalo do 82 let.

Veliko zatajevanje pa se v tem razodeva, da so čas vestno in dobro porabili; imeli so spisane dnevni red, katerega so se tudi natančno držali. *)

c) Kar miloščino zadeva, moramo spoznati, da so se držali pravila starega Tobija, ki svojemu sinu pripoveduje, da naj obilno da, če veliko ima; da naj pa tudi od malega po svoji moči rad revežem podeljuje. — Da bi po njih smerti ne bile kakšne razpertije med žlahto, so vsacemu že v življenji po svoji previdnosti in zmožnosti proti pobotnicam razdelili. — Cerkvam, kjer so služili, posebno pa farni cerkvi na Dovjem in za eno mašno ustanovo, so izročili precej, ko so se v pokoj podali, okoli 800 gld., revežem pa nekaj čez 200 gld. Tudi so vselej, kadar so k spovedi šli, za reveže po eden ali več tolarjev podelili in so naročili, da se na 8. dan farnim revežem še razdeli 50 gld. — Tako so časno blago vse pred smertjo še razdali, da so toliko ložej, kakor so rekli, za večnost se pripravljali.

Iz rečenega lahko spoznate, preljudi poslušalci, da so ranjki gosp. res po veri živeli in za večnost skerbili; zato smemo zaupati, da bo večnost tudi za nje srečna.

Kader kak bogatin ali pa tudi duhoven umerje, se ljudje vselej prašajo, kaj je zapustil, kdo je kaj po njem podedoval. No preljudi — po tem merilcu, ki zdaj tu med nami leži, smo pa vsi podedovali, in sicer, kakor sem vam ravno razložil: podedovali smo za njimi lep izgled pobožnega, spokornega življenja. Ločiti se sicer moramo zdaj od dobrega, od ljubelega starega gosp. fajmoštra; ali ta ločitev ni za zmiraj. Kmalo pridemo

tudi mi za njimi, in če njih zgled posnemamo, bo gotovo tudi dobro za nas. Ločiti se moramo; ali Boga prosimo in tako živimo, da se na dan sodbe vidimo na desni strani s starim gosp. fajmošтром!

Preljudi — tudi duhoven je človek in slabostim in grehom podveržen. Tudi ranjki morebiti niso bili vselej brez pogrška v Božjih očeh. Če so kaj zamudili, če so kaj pregrešili, morebiti ravno zavoljo nas pregrešili, ker so nam le predobri bili — o povračujmo jim njih trud s tem, da se jih v molitvi spominjamo!

Kar mene zadeva, smem reči, da jih nikoli pozabil ne bom, da se jih bom v molitvi in pri sv. maši spominjal. Kolikokrat bom šel memo njih groba, jih hočem v spomin prijateljstva in ljubezni, ki naju je deset let vezala, z blagoslovljeno vodo pokropiti.

Prosim pa tudi Vas, duhovni sobratje, spominjajte se jih tudi Vi v molitvah; saj ste jih radi v življenji obiskovali, — saj ste jih ljubili in spoštovali; toraj nikar jih ne pozabite!

Pa tudi vi, Dovški farmani ne pozabite svojega velikega duhovnega dobrotnika. Večkrat se jih spominjajte pri svojih večernih molitvah, pridenite še očenaš za starega ranjcega gosp. fajmoštra!

In zdaj ne bom več zadrževal Vas, ki se vam na delo mudi, ne ranjcega gosp. fajmoštra, ki je grob njih odmen. V Kranjskem mestu so rojeni; na lepem Dovškem pokopališču, v znožji Triglava, bodo čakali prihodnjega vstajenja. Bog daj, da se takrat vsi skupaj snidemo na desni strani! Za slovo pa zdaj ranjkemu gosp. v svojem imenu, v imenu svojih duhovnih sobratov, v imenu sester in vseh Dovških farmanov zakličem:

Bog jim daj večni mir in pokoj; večna luč naj jim sveti. Naj v miru počivajo! Amen.

Iz Gorice. (Za v svetli mesec). (Konec.)

Častiti duhovščini in vernikom po nadškofiji.

Temu serčnemu vabilu sv. Očeta skažete preljudi bratje, dolžno čast, ako se bote željno in veselo poskušali s svojimi predniki v pobožnosti do častitljive nebeške Kraljice in ako pokažete v dejanji, da ta pobožnost med nami ni se zgubila, pa tudi ne zmanjšala. Njo torej bomo častili z detinsko ljubeznijo, in sicer tem rajši, ker s pobožnimi vajami prihodnjega meseca bomo mogli postaviti spominek svoje hvaležnosti za preveliko dobroto, katero so dobile od presvete Device v prvi versti naše dežele. V letošnjem mesecu septembru preteklo je 200 lét, odkar so Turki oblegali stolno mesto našega cesarstva. Število sovražnikov svete vere bilo je tako ogromno, cesarska vojska pa tako majhna, pomoč tako počasna in pičla, da bilo je obupati o srečnem izidu vojske; vsi kristjani so trepetali in se bali, da ono zadnje zavetje bi slednjič padlo in odperlo pot krutim sovražnikom. Ali ko je bila nevarnost naj večja, bilo je mesto rešeno in v malo urah bila je razkropljena sovražna vojska; kristjani dobili so zmago, ki je presegala vse upanje, ki je bilo po splošnem mnenju kerščanskih narodov in po sodbi papeža Inocenca XI pred vsem delo presvete Device; zato je sv. Oče ukazal, naj se nebeški Kraljici daje vsako leto zahvala s praznovanjem one nedelje, ki je posvečena Njenemu svetemu Imenu.

Težave torej, katerim smo vsi podverženi, velike potrebe svete Cerkve, nevarnosti naših in naših bratov duš, in tudi spomin na posebno dobroto, katero je Devica podelila našemu cesarstvu in po njem vsemu omlakanemu svetu, nas vabijo, naj podvojimo ljubezen in češčenje Marijino po nagibu svojih kerščanskih src, ki so vajena spoštovati Marijo kot milostljivo in sladko našo Mater. Ker se ta nagib in to spoštovanje že nahajata v vaših srcih, ni nam treba opominjati in spod-

*) V izgled naj bo dnevni red za jesenski in zimski čas, kakor se je dobil med njih pismi:

Hora	4	Surgitur.
"	4 ^{1/4}	Preces matutinae speciales.
"	4 ^{1/2}	Orationes Apostolatus.
"	4 ^{3/4}	Recitatio horarum Primae et Tertiae.
"	5 ^{1/4}	Praeparatio ad missam.
"	5 ^{1/2}	Postulatio pro spiritu verae poenitentiae.
"	6	Meditatio cum adnexis precibus.
"	6 ^{1/4}	Oratio vere poenitentis.
"	6 ^{1/2}	Actus perfectae Contritionis.
"	6 ^{3/4}	Renovatio foederis baptismalis.
"	7	Celebratio Missae et Gratiarum actio.
"	8	Jentaculum.
"	8 ^{1/2}	Recitatio horarum Sextae et Nonae.
"	9—10	Meditatio; supplicationes ad Sanctos, praecipue patronos, actus fidei, spei, et charitatis.
"	10—11	Tempus liberum.
"	11—12	Lectio ex historia ecclesiastica (auctore Stollberg).
"	12	Prandium. —
"	1 ^{1/2}	Vesperae cum Completorio.
"	3	Matutinum et Laudes.
"	4	Tempus liberum.
"	5—7	Lectio ex historia ecclesiastica.
"	7	Coena. —
"	8	Preces vespertinae speciales. — 8 ^{1/4} ad quietem.

V prejšnem času, dokler so bili še v pastirstvu, je pa mesto branja iz cerkvene zgodovine dopoldne branje iz kakega moralista; popoldne pa kaj iz pastirstva, ali pa priprava na pridige. —

bujati vas še posebej, dragi bratje. Ni nam treba truditi se, da bi ganili vaša serca, da bi spoštljivo sprejeli in spolnili besedo najvišjega Pastirja, postavljenega, da vodi čedo Kristusovo. In prav iz pokorščine do zapovedi sv. Očeta Leona XIII, katero je izrazil v okrožnici od 1. sept. t. l., razglasujemo in določujemo sledeče (za goriško nadškofijo):

1. Ves prihodnji mesec oktober, ki bo posvečen sv. Devici Mariji, in sicer od 1. oktobra do 2. novembra, se izpostavi po vsi nadškofiji v cerkvah, s katerimi je združeno dušno pastirovanje, vsak večer sv. Rešnje Telo, odmoli se tretji del sv. Rožnega venca, molijo se ali, če je mogoče, izpojejo lavretanske litanije in se da blagoslov z Najsvetejšim.

Samo v tistih krajih ali v tistih slučajih, ko bi se ta pobožnost ne mogla opravljati zvečer, naj se moli Rožni venec javno med sv. mašo.

2. Sveti Oče hoče, naj se praznik sv. Rožnega venca, ki je 7. dan oktobra, praznuje s kolikor mogoče veliko cerkveno slovesnostjo, katere obliko in mero naj določijo čč. gg. župniki.

Sv. Oče odobruje tudi in hvali, ako se napravijo s pomočjo bratovščin sv. Rožnega venca ali drugač tisti ali kak drugi dan javne procesije, če mogoče.

3. Kdorkoli se v imenovanem mesecu vdeleži molitve sv. Rožnega venca in litanij in bo molil po namenu sv. Očeta papeža, more dobiti vsakikrat odpustek 7 let in sedem kvadraten (po 40 dni). Kdor bi bil pravično zadržan, da bi ne mogel priti k javni pobožnosti, more dobiti omenjeni odpustek, ako moli doma sv. Rožni venec in litanije in v namen sv. Očeta.

4. Kdorkoli se vdeleži v teku imenovanega meseca vsaj desetkrat javne pobožnosti, ali kdorkoli opravi desetkrat to pobožnost doma, ako se javne ne more vdeležiti, zadobi popolnoma odpustek, ako vredno prejme zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa.

5. Podeljen je popolnoma odpustek tudi vsem tistim, ki na praznik sv. Rožnega venca ali med njegovo osmino prejmejo ss. zakramente in ki bodo molili v katerikoli cerkvi po namenu svetega Očeta za potrebe svete Cerkve.

6. Da ljudstvo lažej zadobi omenjene nepopolne odpustke, zdi se nam primerno, da se moli pri imenovanem pobožnosti 5 očenašev in 5 češčenasmarij po namenu sv. Očeta.

7. Čč. gg. dušni pastirji bodo skerbili, da naznajo vernikom te pobožnosti za mesec oktober s tem, da jim berejo ta naš list, ali kako drugač, kakor se jim bo zdelo bolj primerno, in da razložijo ljudstvu namen sv. Očeta in željo, katero goji, da bi bila pobožnost do Matere Božje vedno bolj goreča in da bi se molitev sv. Rožnega venca kolikor mogoče vkoreninila.

Iz Amerike. V Cincinatu, v severni Ameriki. 19. sušca 1831. (*Pismo ranjcega škofa Frid. Baraga do sestre Amalije.*)

Preljubljena moja sestra Amalija!

Ker ravno naš vikarij Rese do Leopoldinske bratovščine piše, naj porabim to priložnost in ti še enkrat iz Cincinata pišem. Prihod (18. januarja) in sprejem, kakor tudi popis tega že toliko znamenitega mesta sem ti kmalu po svojem prihodu po Leopoldinski bratovščini poslal, mislim, da si ga prejela. Sedaj pa ti naj v kratkem popišem, kako se mi tukaj godi. Hvala Bogu, zdrav sem popolnoma. akoravno pravijo, da kdor v to deželo pride, mora neko bolezen prestat. Morebiti me bode Bog, kateri mi je podaril terdno natorno moč, tega obvaroval. Dela imam zmirom dovolj, kajti tukaj je dvojna fara, namreč angleška in nemška. Tukaj je že toliko nemških katoličanov, da bi čisto lahko imeli

zase samostojno duhovnijo. Rožjo službo za Nemce jaz opravljam, prečast. gospod škof so mi zapovedali sedaj v postu vsak teden po trikrat, v sredo petek in nedeljo popoldan pridigovati; v nedeljo pa pridigujem tudi ob 10 dopoldne. Trikrat, namreč v torek, četrtek in v nedeljo moram tudi otroke nemških staršev poučevati.

Razun tega moram bolnike obiskovati in še druge posle dušnega pastirstva opravljati. Kar mi pa časa ostane, porabim ga za učenje angleškega jezika. Kolikor sem se na Dunaju angleščine naučil, mi toliko pomaga, da skoro vse, kar berem, tudi umevam in že tudi nekoliko angleški govoriti morem. V tej hiši, kjer stanujem, ni težko angleškega se naučiti, kajti večinoma vse se le angleško govori. Nedavno sem moral že misijonski posel opravljati v angleščini. Zamorec, kateri je samo angleško znal, se je na parobrodu tako poškodoval, da je bilo malo upanja, da živ ostane. Isti zamorec je že večkrat željo po sv. kerstu razodeval (ni še bil keršen in tudi ni nobene vere imel) in hotel v katoliško Cerkev pristopiti. Ko se mu je omenjena nesreča (boljši reči, naj več sreča) zgodila, je na smertni postelji ponovil željo po sv. kerstu ter katoliški kristjan postati. Prišla je tedaj neka angleškinja v našo hišo iskat duhovna, kateri bi znal angleški. Ravno pa ni bilo nobenega angleških gospodov doma in žena je terdila, da je zamorec v smertni nevarnosti. Šel sem tedaj jaz žnjo. Ko sem tje prišel, sem videl, da je bolnik res v prav žalostnem stanu. Vprašal sem ga, ako morebiti res želi keršen biti in katoličan postati. Ker je določno moje vprašanje poterdil, sem ga nekoliko podučil in pripravil in na to kerstil. (Pozneje je šel še eden angleških duhovnov k njemu in ga je še bolj na tanko podučil v resnicah sv. vere.) Misijonar v severni Ameriki bi moral znati skoraj vse evropske jezike, ker tukaj se nahajajo ljudje vseh evropskih narodov. Vse jezike, katere znam. razun kranjskega, sem pri duhovnih opravilih tukaj že potreboval. Imel sem že več luških in francoskih spovedencev, in Bog mi daje moč, da se mi ložje zdi laško in francosko spovedovati, kakor pa doma v prvih letih mojega pastirstva v maternem jeziku. In preden prejmeš to pismo, bom že v francoskem jeziku pridigoval (kar so mi preč. g. škof že večkrat napovedali). Tudi indijanskega jezika sem se že začel učiti, ker potreboval ga bom pri divjakih. V naši hiši je mladenič, kateri je po rodu Indijanec in indijansko dobro govori. Ta me včasih podučuje ta jezik, kateri pa ni ravno lahek; ima prav čudne in dolge besede; pravijo pa, da je zelo priprost in reven. Radi znamenitosti naj ti zapišem nekatere besede v tem jeziku, in sicer tako, kakor se po kranjskem izgovarjajo. „Bog“ se pravi „Kizhemanito“, nebo, vakving; pekel, anamamakamegoug; zemlja, aki; solnce, kisis; mesec, tibikisis; dan, kishigak; noč, tibikoti; voda, nibish; ogenj, skote; duša, nishibam; oče, nosse; duhoveu, mokateokonoje; itd. „Maria kvenazh ninguian! Maria quena venimiang! gaga nota navishinang!“ to se pravi: Maria, mati milosti. Maria naša varhinja! prosi za nas!

Prav čudno je, da naši divjaki nimajo v svojem jeziku glasov f, l in r. Bog daj le to, da bi se tega jezika kmalu naučil, ker pravijo, da se z divjaki vse stori, ako kdo zna njihov jezik. Danes, ko to pišem, je ravno praznik sv. Jožefa. Tukaj ni zapovedani praznik, sicer bi jaz tudi ne imel časa pismo pisati. Danes celi dan mislim na moje sorodnike in znance, kateri imajo tega velikega svetnika za patrona; posebno v spominu mi je pošteni Jožef in draga Jozefa. Jožefu in Jozefi vošim vse mogoče dobro za god; svojo današnjo sv. mašo sem posebej za ta namen daroval. Še zmirom vas tako priserčno ljubim, kakor takrat ko sem bil v svoji domovini, in še vsak dan v tej silni daljavi mislim na

vas. Živimo sicer v raznih delih sveta, in neizmerno veliko morje je med nami; vendar so naše misli in naše serca zmirom skupaj in ostanejo v ljubezni združene, dokler nas enkrat božja ljubezen še bolj ne združi v kraljestvu večne ljubezni. —

Kmalu pride čas, upam, še predno to pismo prejemš, ko mi bo še kakih 800 američanskih milj dalje proti severu popotovati, in sicer prav med divjake, katerih je že prav veliko spreobrnjenih, veliko več jih je pa še v prvotni divjini, katere spreobrniti so naše splošne želje.

Druzega Ti zdaj nimam pisati. Morebiti Ti še enkrat pišem, predno Cincinnati zapustim, kar se bode, kakor so mi preč. g. škof rekli, zgodilo kmalu po veliki noči. Z misijonske postaje med divjaki Ti pa ne bodem mogel velikokrat pisati, ker tam ni pošte; pisma se morejo po drugi priliki poslati v Cincinnati. Na pisma, katere mi boš poslala, naredi sledeči naslov:

To she (?)

Rev. Mr. Frederick Baraga,
Missionary.

In she united States of Amerika.

Cincinnati,
Ohio.

Naslov moraš po čerki tako narediti, ne več in ne manj. Tukaj naslove čisto po svojem delajo. (Čas je, da bi se tudi pri nas jeli napisati po krajši šegi pisati. Vr.) Pisma pa do mene pošlji vselej v posebnem zavitku bratovščini sv. Leopolda. Z Bogom, preljuba sestra! Pridno moli za-me s svojimi ljubimi otroci, kakor si mi obljubila, ker to me prav posebno veseli in tolaži. Pozdravi mi vse moje drage sorodnike, posebno predrago malo Tončko, svojega soproga in vse svoje in moje duhovne prijatelje. Molite vsi za-me.

Tvoj priserčno in iskreno Te ljubeči brat

Friderik.

Razgled po svetu.

Carigrad. Na čast Naši ljubi Gospej Lurški je bila undan v Carigradu slovesna procesija, ki so jo spremljali kot bramba turški vojaki. Cerkev je bila ozališana s papeževimi in francoskimi zastavami.

Petrograd. Pomirovavna delavnost Leona XIII je nov vesel vspéh doseгла. Obravnave sv. Stola z Rusijo o izvolitvi ruskega poslanca pri sv. Stolu so boje doveršene; kmalo bode poslanec izvoljen. Ko pa se velika Rusija tako spravlja skazuje do katoliške Cerkve, je milovanja vredno, da razkolni metropolit Sava v Sarajevu in še razkolni biskup na Hervaškem širijo razdor in oznanjujejo meržnjo zoper katoliško Cerkev.

V Melinu na Belgijanskem je 29. kim. umerl ondotni kardinal-nadškof Viktor Dechamp. star 73 lét. Sloveč je bil kakor pridigar, borivec zoper framonstvo.

R. I. P.

Iz Marquette, v Ameriki, pišejo milgosp. škof Janez Vertin, da imajo na enem svojih krajev veliko Kranjcev, ki so brez duhovna zlo zanemarjeni; torej močno potrebujejo kacega duhovna; ali če tacega ni, saj kacega bogoslovca (morebiti tudi še le nastopnega) za svoj misijon. — Zdaj zidajo stolno cerkev, ki se bode pa zarad pomanjkanja pomočkov morala čez zimo pokriti s streho za silo. — Škof Mrak so še zmeraj terdni in zdravi. — Napis do preč. g. škofa je: Veri Rev. J. Vertin, — Marquette, Mich., North-America.

V Neapolu je bil med drugimi tujci to leto ob godu sv. Januvarija tudi eden jugoslovanskih duhovnov s svojim tovaršem, ki nam je o kervi tega svetnika to-le pravil: Bil sem prav blizu altarja, na katerem je stala steklenica s posušeno kervjo sv. Januvarija in vse sem natanko opazoval in vidil. Ljudi je bila polna cerkev, ki so z veliko gorečnostjo klicali svetnika, naj ponovi čudež. Duhoven je večkrat posodo s sterjeno kervjo ljudem pokazal, pa dolgo ni bilo nobene premembe. Prične se sv. maša in do povzdigovanja ni nobenega znarnja; med povzdigovanjem pa se kar naglo kri stopi in se vzdiguje v steklenki. Kakor so poprej ljudje klicali in prosili, tako so zdaj na glas zahvalo naznanaovali svetniku, ker je ponovil čudež s svojo kervjo. Bilo je silno ginljivo. Vender pa to razlagajo za nevgodno znarnje, da se je stopljenje sv. kervi zgodilo pozneje kakor navadno. Druge dni v osmini svetnikovega godu se je stopljenje zgodilo hitreje. Stopljena kri se namreč na večer zopet sterdi.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Nekdo se serčno priporoča N. lj. G. presv. Serca, da bi mu Marija pri svojem Sinu sprosila zdravje, ako je Božja volja. — Prav za obilen sad iz molitev mesca vinotoka bodi priporočena vsa dežela naša posebej, in sploh vesoljni svet. — Zbegan mladenec za razsvitljenje in pomoč Božjo. — Bolna oseba se priporoča v gorečo molitev Materi Božji za zdravje, ako je v božjo čast in duši v zveličanje. — Več mladenčev v dober namen. — Dve osebi v Serci Jezusovo in Marijino priporočeni za telesno pomoč v dosego dobrih namenov. — Dijak za premaganje hude strasti. — Hišni oče, ki že dve leti na neozdravljivi bolezni, že enkrat v molitev priporočen, in se mu je zdaj tako shujšalo, da je v smertni nevarnosti, je od družine zopet prav goreče priporočen, da bi mu Bog po mogočni priprošnji N. lj. G. presv. Serca, sv. Jožefa in sv. Antona dodelil ljubo zdravje, ali pa vdanost v voljo Božjo in srečno zadnjo uro. — Oseba, že enkrat priporočena, ker je bila na pameti zmešana, in se ji je nekoliko zboljšalo, zdaj zopet v molitev priporočena za popolnoma ozdravljenje, ako je Bogu v čast in njeni duši v zveličanje. Uslišanje, ako ga Bog podeli, in zahvala se razglasí.

Zahvale.

Bila sem za jetiko prav hudo bolna, več kot sedem mescev nisem več hodila in vsi zdravniki in drugi ljudje — so bili obupali, da bi kdaj ozdravela; začela sem pa opravljati 9dnevno k N. lj. G. presv. Serca — in jelo mi je kmalo boljše prihajati — čez en teden potlej, ko mi poprej ni bilo ne živeti in ne umreti, in nekako v mescu potem sem bila popolnoma zdrava, če tudi še bolj slabotna. Tisočera hvala bodi torej N. lj. G. presv. Serca za to veliko in očitno pomoč!

Franciška Bolka.

Iz Šentvida na Dolenjskem, 5. vinot. 1883.

Kacega pol leta na persih hudo bolana — sem mislila, da imam grozno, neozdravljivo bolezen. Priporočevala pa sem se Mariji in začelo se mi je boljšati ter sem se popolnoma ozdravila. K temu mi je Marija na Brezjah pomagala. Bodi torej preserčno češena za toliko dobroto!

Iz Zapóg, 1. vinot. 1883.

Koledar za prihodnji teden:

15. vinotoka. S. Terezija. — 16. S. Frančišk Borgijan. — 17. S. Hedviga. — 18. S. Lukež Ev. — 19. S. Peter Alkantarski. — S. Janez Kancijan. — 21. Tri in dvajsta nedelja po Bink. Obletnica cerkvenega posvečevanja. S. Uršula.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Vsled papeževega klica se ta mesec po vseh cerkvah verniki prav obilno zbirajo k sv. rožnemu vencu, posebno pa je Šenklaška cerkev tako napolnjena o večerih ob 6, da komaj med letom katerikrat tako. Tako naznanjajo tudi iz drugih dežel. V Monastiru so rožnovensko nedeljo imeli trinajsturno molitev pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom.

Misijonar Skopce. Dosti prašanja je že bilo, če preč. gosp. misijonar Andrej Skopce v Ameriki še živi, ali je umrl? Iz pisma iz Amerike do preč. gosp. misijonarja J. Buha od 13. kim. t. l. je očitno, da je ta čast. gosp. misijonar še živ v Hermitage, Mercer Co., in pri toliki starosti (81 lët) še oskerbljuje svojo srenjo. Gospod se močno stara in roke se mu tako tresejo, da ne more več razločno pisati.

Knez-nadškof Goriski Andr. Gollmayr. Pod tem napisom je gosp. G. Raicevich, kapiteljski dekan v Zadru, spisal lepo knjižico v 8rki 31 strani, natisnjeno v Gorici 1883. Pisatelj je s prijaznim tem življenjepisom želel vstreti nekterim svojim prijateljem in zaznamuje ga kot poslednji spominek in izkaz hvaležnosti do slavnega ranjkega nadškofa. Preč. gosp. pisatelj je med drugimi vstregel zlasti tudi nam Kranjcem, katerih rojak je bil verli ranjki knez nadškof.

S tem bodi ob enem naznanjena serčna zahvala dobrem gosp. sub „G. A.“ ki nas je s poslanjem lepega delca razveselil.

V Krašnji je bil roženskransko nedeljo častito umeščen novi župnik gosp. Al. Rožič. Več prih.

V Lukovici je 6. okt. umrl gosp. Edv. Hofman, okrajni sodnik, previden s ss. zakramenti. Bil je občno spoštovan, miroljuben in pravičen gospod. Bog mu daj večni mir.

V Ternovem na Notranjskem so 2. t. m. prelepo sprejeli novega preč. dekana gosp. Urbanček-a. Slavni sprejem prih.

Iz Smlednika. (V. Poterdilo in zahvala.) Po preč. gosp. župn. A. Koširju sem zopet v pomoč Terbojcem iz Sent-Ruperta prejel 11 gld. Bog plati!

V Gorico je 6. t. m. ob 11³⁰ dopoldne dospel premilgsp. nadškof A. Zorn. spremljevan in sprejet od prav mnogih preslavnih gospodov. Popis prih.

Slovstvo. „Psallite sapienter, Erklärung der Psalmen im Geiste des betrachtenden Gebetes“ von Dr. Maurus Wolter. O. S. B. Tega velikega dela je prišel na svitlo 4. zvezek, psalm C1—CXX. Važnost njegova je zaznamnjana v naslovu. C. 6 mark, *Epitome Theologiae moralis*, conc. a dr. Jos. Staller. Pars I. Brixinae 1883. C. 2 gld.

Natur, Vernunft, Gott, nach der Lehre des hl. Thomas von A. Pisot. Dr. Ceslaus Mar. Schneider. Regensburg. Cena 5 mark.

Učene dela za učene in uka željne može. V kat. bukvarni.

„Freigeist“ se hvali, da nima duše; česa še nima „freigeist“? — V neki družini, v kateri je bil tudi neki duhoven, se je nekemu prostomišljaku poljubilo marsi-

ktere verske resnice pikati in rešetati. Poslednjič je menil duhovnu še eno prav gorko zasoliti, in je rekel, da ne more verjeti, da bi hudič bil, ker ne vidi nobene sledi od njega. — Duhoven mu odgovori v tem-le pomenu: Iz ravno tega vzroka bi smel jest dvomiti, če je v vaši glavi pamet, ker ne vidim nič sledi od nje.

Duhovske spremembe.

V Goriski nadškofiji so se zgodile naslednje spremembe čč. gg.: Umrli je 24. sept. vikar v pokoji Iv. Kragelj; Fr. Rožič šel v začasni pokoj, v stalni pokoj se podal župn. M. Pirih, in Ant. Bratina je postal oskerbnik župnije pod Melcami. Hil. Zorn je postal namestni načelnik za verouk na realki; Avg. Centazzo začasni učenik verouka na dekliški vadicnici; Iv. Gerbec postal je knezoškofov domači kaplan.

V Lavantinski škofiji. Čast. g. Mih. Rakovše je dobil župnijo Buče. — V duhovsko semenišče je sprejetih 16 mladenčev, med temi 2 Kranjca. Vsih bogobogoslovcev je 47.

V Teržaški škofiji. Vis. čast. g. Jan. Gabrielič je imenovan župnik v Gratišču. — Čast. g. Jos. Cvitko je imenovan kurat v Castelvenere. — Čast. g. Jan. Šega je premeščen za kaplana k sv. Antonu novemu; čast. g. Jan. Skabar za kaplana k sv. Mariji Večji (jezuit. cerkvi). Čast. g. Jak. Kocijan za kaplana k sv. Antonu novemu; čast. g. dr. Peter Tomazin za kaplana k sv. Mariji Pomočnici (sv. Antonu staremu). Čast. g. Jos. Bottegato za kateheta k samostanski šoli benediktinarc; — čast. g. Jan. Buttignoni za duh. pom. pri sv. Just; čast. g. Juri Pittaco za kaplana k sv. Mariji Večji; čast. g. Jan. Kavalič in čast. g. Fr. Mujesan za kaplana pri sv. Jakobu. — vsi v Terstu. Čast. g. Edv. Dagri za kaplana v Isoli. — V mašnika posvečen je bil 9. sept. čast. g. Mat. Gerškovič.

Dobrotni darovi.

Za študentsko kuhinjo: Mar. Jereb 1 gld. — Č. g. župnik Krištofič 1 gld. — G. M. M. 1 gld. — Č. g. J. T. 5 gld. — Č. g. župn. Mat. Videmšek 2 gld 40 kr. — G. K. P. 20 gld. — Sacerdos 5 gld. — Č. g. župn. T. Kajdiž 3 gld.

Za seeto Detinstvo: Po preč. g. župn. J. Rozman-u 19 gld. — Č. g. Pet. Ogrin, duh. pom. v Boštanj, 4 gld. 50 kr. — Č. g. Ant. Keržič, nunski katehet, 10 gld. — Č. g. Fr. Povše, župn. na Ježici, 14 gld 40 kr. — Č. g. St. Šranc 5 gld.

Za sv. Očeta: Iz Mengša po č. g. župn. Jan. Zorcu 55 gld. — Č. g. župn. Nik. Križaj 7 gld. — Č. g. župn. St. Šranc 5 gld. — M. T. kuharica 5 gld.

Za naj silniše potrebe dr. Jegličevega misijona: M. T. kuharica 50 kr.

Za razne misijone: Č. g. J. T. 10 gld.

Za bratoršino Naše ljube Gospé presv. Serca: Bolna oseba 1 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. — b.: Vaše pesmice imajo lepe misli, pa perutnic jim manjka za fercanje in umérjene poti za letanje; toraj morajo že še v gnezdicu ostati. — Dr. J—č v Ser.: Uno iz „Var.“ došlo. — G. M. Vid.: Naročilo oddali. — G. Str. v Tern.: Zgodí se po Vaši želji berzo, berzo.